

EVERT BARTEN

ZICHT OP
Jezus

Ambrosius' Zien op Jezus uitgelegd

© 2013 Den Hertog B.V., Houten
ISBN 978 90 331 2560 7

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Ten geleide	11
Verantwoording	13
Ambrosius en zijn werk	15
EERSTE BOEK - Het zien op Jezus	17
TWEEDE BOEK - Het zien op Jezus, voor alle tijden tot de schepping	19
Hoofdstuk 1 - 20	
Hoofdstuk 2 - 21	
Kennen 21 - Overdenken 21 - Verlangen 21 - Hopen 22 - Geloven 22 - Beminnen 22 -	
Verblijden 22 - Aanroepen 23 - Gelijk worden 23	
DERDE BOEK - Het zien op Jezus, van de schepping tot Zijn eerste komst	25
Hoofdstuk 1 - 26	
Adam - Abraham 26 - Abraham - Mozes 26 - Mozes - David 26 - David - Israël in Babel 27 -	
Israël in Babel - Christus' geboorte 27	
Hoofdstuk 2 - 28	
Kennen 28 - Overdenken 28 - Verlangen 28 - Hopen 29 - Geloven 29 - Beminnen 29 -	
Verblijden 30 - Aanroepen 30 - Gelijk worden 30	
VIERDE BOEK - Het zien op Jezus, van Zijn eerste komst in het vlees tot Zijn wederkomst	31
deel 1 - Het zien op Jezus in Zijn geboorte	32
Hoofdstuk 1 - 33	
Van de bekendmaking van Christus' geboorte 33 - Van de ontvangenis van Christus 35 -	
Van de twee naturen van Christus 36 - Het verschil tussen deze twee naturen 38 -	
De twee naturen verenigd 39 - Van de geboorte van Christus 42 - Gevolgen van de geboorte 45	

Hoofdstuk 2 - 47	
Ken Hem 47 - Denk over Hem na 47 - Verlang naar Hem 49 - Hoop op Hem 49 -	
Geloof in Hem 50 - Heb Hem lief 53 - Verblijd je in Hem 54 - Roep Hem aan 55 -	
Word Hem gelijk 56	
deel 2 - Het zien op Jezus in Zijn leven	60
Hoofdstuk 1 - 61	
Het begin van het Evangelie 61 - De preken van Johannes de Doper 62 - Christus' doop 63 -	
De verzoeking van Jezus door de duivel 65 - Jezus' eerste bekendmaking 69 -	
Jezus veegt de tempel schoon 71	
Hoofdstuk 2 - 71	
De preken van Jezus 71 - Jezus als Profeet 72 - Jezus' wonderen 74	
Hoofdstuk 3 - 77	
De apostelen aangesteld 77 - Jezus' ontvangen van zondaren 78 -	
Een zacht juk en een lichte last 82	
Hoofdstuk 4 - 85	
Christus' rechtvaardigheid 85 - Zijn natuur en leven: heilig 85	
Hoofdstuk 5 - 87	
Ken Hem 87 - Denk over Hem na 88 - Verlang naar Hem 89 - Hoop op Hem 90 -	
Geloof in Hem 91 - Heb Hem lief 92 - Verblijd je in Hem 92 - Roep Hem aan 93 -	
Word Hem gelijk 94	
deel 3 - Het zien op Jezus in Zijn dood	98
Hoofdstuk 1 - 99	
De dag van Jezus' lijden 99 - Over de beek 100 - In de hof 101 - Christus' gebed 102	
Christus' verdriet, angst en pijn 103 - Judas' verraad en Christus gevangengenomen en	
gebonden 105 - Ondervraging en veroordeling van Christus 107	
Hoofdstuk 2 - 111	
Christus beschuldigd voor Pilatus 111 - Judas' zelfmoord 111 - Christus bij Herodes 112 -	
Jezus en Bar-abbas 113 - Christus gegeseld, bekleed en gekroond 114 - Christus' vonnis 117 -	
Christus gekruisigd 118 - Na de kruisiging 121	

Hoofdstuk 3 - 123	
Ken Hem 123 - Denk over Hem na 123 - Verlang naar Hem 125 - Hoop op Hem 126 -	
Geloof in Hem 128 - Heb Hem lief 131 - Verblijd je in Hem 131 - Roep Hem aan 133 -	
Word Hem gelijk 133	
deel 4 - Het zien op Jezus in Zijn opstanding	136
Hoofdstuk 1 - 137	
De tijd van Jezus' opstanding 137 - Het waarom van Jezus' opstanding 138 - De manier van	
Jezus' opstanding 138 - De opstanding bewezen 140 - Jezus verschijnt aan Maria Magdalena 142 -	
Jezus verschijnt aan Zijn tien discipelen 144 - Christus verschijnt aan al Zijn apostelen 146 -	
Christus verschijnt aan de zee van Tiberias 147	
Hoofdstuk 2 - 147	
Ken Hem 148 - Denk over Hem na 148 - Verlang naar Hem 150 - Hoop op Hem 151 -	
Geloof in Hem 152 - Heb Hem lief 153 - Wees blij om Hem 154 - Roep Hem aan 154 -	
Word Hem gelijk 155	
deel 5 - Het zien op Jezus in Zijn hemelvaart, zitten aan de rechterhand van God en	
het zenden van Zijn Geest	158
Hoofdstuk 1 - 159	
De hemelvaart van Christus 159 - Waar Jezus naartoe ging 160 - Waarom Jezus is opgevaren 161 -	
Aan Gods rechterhand 161 - Waarom Jezus daar zit 162 - Wanneer de Heilige Geest kwam 163 -	
Tot wie de Geest kwam 164 - Hoe de Geest kwam 164 - De hoeveelheid van de Geest 166 -	
Waarom de Geest kwam 166	
Hoofdstuk 2 - 168	
Ken Hem 168 - Denk over Hem na 168 - Verlang naar Hem 169 - Hoop op Hem 170 -	
Geloof in Hem 173 - Heb Hem lief 174 - Wees blij om Hem 175 - Roep Hem aan 175 -	
Word Hem gelijk 176	
deel 6 - Het zien op Jezus in Zijn voorbedding	178
Hoofdstuk 1 - 178	
Hoofdstuk 2 - 179	
Kennen 179 - Overdenken 179 - Verlangen 180 - Hopen 180 - Geloven 180 - Liefhebben 180 -	
Verblijden 181 - Aanroepen 181 - Gelijk worden 181	

VIJFDE BOEK - Het zien op Jezus in Zijn tweede komst 183

Hoofdstuk 1 - 184

Hoofdstuk 2 - 186

Kennen 186 - Overdenken 186 - Verlangen 187 - Hopen 187 - Geloven 188 - Liefhebben 188 -

Verblijden 188 - Aanroepen 189 - Gelijk worden 189

Ten geleide

IS HET WEL JUIST om het klassieke werk van Isaïc Ambrosius, *Het zien op Jezus*, in verkorte vorm uit te geven? Is het wel juist om wat Ambrosius met zoveel zorg geschreven heeft als een reactie op de door hem ondervonden genade, met andere woorden te herschrijven? Mag een boek dat voor menige lezer al een bron van geestelijk onderwijs is geweest, in een wat gepopulariseerde vorm hertaald worden, met name met het oog op jonge lezers? Dat zijn best vragen die bij deze of gene kunnen opkomen. Bij mij kwamen ze aanvankelijk ook op.

Toen ik het boek van Ambrosius in mijn jonge jaren in handen kreeg en er in begon te lezen, had ik toen een verkorte, populaire versie nodig? Of was het de inhoud die mij boeide? Dat laatste, ongetwijfeld.

Ik realiseer me echter dat mijn jeugd jaren alweer zo'n zestig jaar achter me liggen. In die tussentijd is er heel wat gebeurd, ook op het terrein van onze leefgewoonten. De sociale media, zo die er in die tijd al waren, waren in ieder geval lang niet zo opdringerig als wat er nu op ons afkomt. De tijd om te kunnen lezen werd toen bij lange na

niet zo bedreigd als nu het geval is.

Het is daarom niet eerlijk om de jonge mensen van onze huidige tijd te vergelijken met jonge mensen van zo'n zestig jaar geleden. Ik kan me levendig voorstellen dat een boek als dat van Ambrosius, met die omvang en met een vaak nogal breedspakige manier van schrijven, er niet al te aantrekkelijk uitziet. Je moet, hoe dan ook, al interesse gekregen hebben voor dit soort lectuur, voordat je hiernaar grijpt.

Die interesse mag niet verondersteld worden. Ze kan echter wel worden aangeleerd en ook aangekweekt en aangemoedigd. Boeken zoals van Ambrosius kunnen aantrekkelijk gemaakt worden zonder dat aan de inhoud afbreuk wordt gedaan.

Juist met het oog op het aankweken van belangstelling voor Ambrosius' boek, ben ik ertoe gekomen om het werk van Evert Barten van harte te waarderen. Ik ben dankbaar dat hij de moed heeft ontvangen om zelf dit boek te lezen en het zo belangrijk te vinden. Én dat hij er opnieuw doorheen wilde kruipen om de inhoud zo onder woorden te brengen, dat deze uitgave

tot stand kwam. Een uitgave die mijns inziens heel geschikt is voor het aankweken van die belangstelling, ook bij jonge mensen.

Ik heb de ‘hertaler’ van dit boek stap voor stap kunnen volgen bij zijn werk en ik moet zeggen dat ik steeds meer bewondering kreeg voor zijn werk. Hij is erin geslaagd om, met behoud van de kern en de intentie van het boek van Ambrosius, *Het zien op Jezus* helder weer te geven en toegankelijk te maken.

Het zou trouwens best kunnen dat het lezen van deze verkorte uitgave, deze of gene ertoe brengt om het hele boek te gaan lezen. Maar zelfs als dat niet zo zou zijn, dan nog is de kennisname van deze verkorte uitgave alleszins de moeite waard. Zeker als gelezen wordt met het verlangen in het hart, dat enkele Grieken onder woorden brachten toen ze tegen Filippus zeiden: ‘Wij wilden Jezus wel zien’ (Johannes 12:21). Via dit werk van Evert Barten wordt de mogelijkheid daartoe gegeven. Het spreekt vanzelf dat ik dit werk graag in veler handen zou zien. Niet alleen van jonge mensen. Waarom zouden ouderen er ook niet naar grijpen? Zeker als de tijd hun ontbreekt (want we hebben het allemaal druk, nietwaar?) om dikke boeken te lezen.

De opmerking wordt nog wel eens gemaakt, dat Jezus zo’n verborgen Persoon is. Als we dat

steeds weer zeggen en horen zeggen, bestaat het gevaar dat we het bijna gewoon gaan vinden dat Hij verborgen is en dan blijft het ook zo. Is het dan niet hoog tijd om alles te doen om Hem aan de mensen voor te stellen? Hij moet immers gekend worden? Buiten Hem is toch geen leven? Hij is toch de enige Middelaar Gods en der mensen en als zodanig ook de enige Weg tot de zaligheid en de God der zaligheid?

Welnu, laat Hij dan gepredikt worden, overal. Laat de prediking de proclamatie zijn van deze door God gegeven Zaligmaker. ‘Hoort Hem!’ zei de Vader van Hem (Lukas 9:35). Paulus wenste niets anders te weten dan Jezus Christus en Die gekruisigd (1 Korinthe 2:2). Hij had het als zijn taak gezien om de Galaten Christus Jezus voor ogen te schilderen (Galaten 3:1). Laat de prediking in dit opzicht toch geen onzeker geluid geven. Over Wie kan het dan beter gaan dan over Hem?

Dat moet ook de diepste drijfveer zijn geweest die Ambrosius ertoe bracht dit werk te schrijven. Moge deze verkorte uitgave van dat werk ook rijke vruchten dragen. Opdat Jezus waarlijk gezien wordt, met het oog des geloofs. Dan wordt zien ook nog hebben.

Veenendaal, juli 2013

ds. P. den Butter

Verantwoording

HEB JE OOIT het vuistdikke boek *Het zien op Jezus* in handen gehad? Bijna duizend pagina's over de Heere Jezus! Het is een mooi geschreven boek met prachtige taal. Maar die omvang; het schrikt je waarschijnlijk direct af. Want wie begint er nu aan zo'n dikke pil?

Dat dikke boek gaat dus weer terug de kast in. Maar dat betekent dan ook dat je de inhoud nooit zult kennen. Een inhoud die rijk en waardevol is, want het gaat niet zomaar over iemand. Het gaat over Jezus, de Zoon van God. Over de Zaligmaker Die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren was! Verloren. Dat ben jij! Je hebt dus alles met Hem te maken, of je nu wilt of niet. Want als Jezus straks terugkomt, krijg je zeker met Hem te maken, ook al wil je nu niet.

Daarom dit boek, om je op een toegankelijker manier kennis te laten maken met het klare goud dat Isaac Ambrosius ons heeft nagelaten. Als je *Op leven en dood* kent, dat vorig jaar bij Uitgeverij Den Hertog uitkwam, zul je de opzet wel herkennen. De keuze hiervoor was na alle positieve reacties van jongeren en ouderen niet zo moeilijk.

Een veel lastiger opdracht was om dit boek te beperken tot ongeveer 200 bladzijden. Dat betekende scherpe keuzes maken: wat wel, wat niet? De basis van dit boek is terug te vinden in het zogeheten Boek 4 van het origineel. Dat gaat over de geboorte, het leven, lijden, sterven, opstaan en ten hemel varen van de Heere Jezus. Zijn complete leven hier op aarde dus. Wat ervoor en erna komt, is in dit boek slechts een korte samenvatting.

Omdat de structuur van *Het zien op Jezus* overzichtelijk is, vind je die ook hier weer terug. Na elk onderwerp volgt een soort toepassing over kennen, nadenken, hopen, geloven, liefhebben, verblijden, aanroepen en gelijk worden. En dat steeds weer toegespitst op het onderwerp waar je over las. Dit boek lezen als iemand die maar een beetje aan de zijlijn staat, zal dus niet gaan. Je wordt hoe dan ook aangesproken.

Mijn wens is dat je na het lezen van dit boek meer zicht hebt gekregen op Jezus. Dat kan natuurlijk nooit vanwege dit boek. Daarom bid ik de Vader van onze Heere Jezus Christus of Hij door

middel van dit boek Zijn Zoon in jou zou willen openbaren. Dan weet ik zeker dat je niet alleen dat dikke origineel gaat pakken, maar vooral ook graaft en blijft graven in de Bijbel. Opdat je zicht op Jezus steeds helderder zal worden.

Dit boek was niet tot stand gekomen zonder Uitgeverij Den Hertog en de deskundige leiding van redacteur Adriaan Bouman. Mijn dank gaat ook uit naar de drie meelezers. Allereerst naar J. van 't Hul, ouderling van de Gereformeerde Gemeente in Beekbergen. Hij las alle teksten niet alleen grondig door, maar was ook een flinke steun in de rug met zijn nooit afnemende enthousiasme.

Ook ds. P. den Butter, emeritus predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken en ds. B. Labee, predikant van de Gereformeerde Gemeente in Veenendaal, hebben meegelezen. Hun ben ik veel dank verschuldigd. Door hun grondige kennis van het originele werk van Ambrosius konden ze als geen ander bepalen of de bewerking recht deed aan de oorspronkelijke

tekst. Hun opbouwende commentaar en meedenken heeft de tekst absoluut meerwaarde gegeven.

Maar wie en wat zijn mensen. Mijn dank behoort de Heere toe. Zonder Zijn zegen doet dit boek slechts afbreuk. Ambrosius draagt zijn boek op aan William, Graaf van Bedford. Hij schrijft onder meer: 'Wanneer ik nu zie dat er, wegens mijn onbezonnenheid door niet langer te wachten, een ster van grotere helderheid zou zijn verschenen, en ik afgekeurd moet worden, zo vlucht ik tot U Edele om bescherming.' Ik wil het hem van harte nazeggen: als iemand een betere jongerenversie schrijft van *Het zien op Jezus*, vergeef me dan mijn onbezonnenheid om dit boek te maken. Leg het dan weg en gebruik het andere. Tot die tijd bid ik God in de Naam van Zijn Zoon of Hij wil zegenen wat je nu in handen hebt.

Apeldoorn, juli 2013

Evert Barten

Ambrosius en zijn werk

Zijn leven

ALS JE DE NAAM AMBROSIUS HOORT, kun je daar twee personen bij bedenken. Ambrosius de kerkvader is de ene. Hij werd geboren in het jaar 339 en heeft veel geschreven over de toenmalige christelijke kerk. Maar je begrijpt dat het hier over de ander gaat: Isaac Ambrosius, die onder meer het vuistdikke boek *Het zien op Jezus* schreef. Als je veel over hem te weten wilt komen, word je helaas teleurgesteld. Er is weinig over Ambrosius bekend, zelfs zijn geboortedatum niet. Isaac wordt rond 1604 geboren als zoon van een predikant in het Engelse Ormskirk. Op 29 mei in dat jaar laten zijn ouders hem dopen. Als Isaac 17 jaar is, begint hij aan een theologische studie in Oxford. Na zijn afstuderen wordt hij in 1627 als predikant bevestigd in het plaatsje Castleton, waar hij vier jaar verblijft. Dan wordt hij een van de vier rondtrekkende predikanten van de koning van Lancashire. Hij gaat in Garstang wonen om na bijna 9 jaar naar Preston te vertrekken. Daar blijft hij 14 jaar. Vervolgelingen zijn Ambrosius niet vreemd. Als je de kerkgeschiedenis van Engeland een beetje

kent, weet je dat predikanten die de zogeheten ‘Act of Uniformity’ niet ondertekenden, werden gevangengezet. Ambrosius is een van de 2400 predikanten die het niet eens zijn met de toenemende macht van de overheid in de kerk. Tekenen doet hij dus niet. Overigens zit hij vóór die tijd ook al drie keer in de gevangenis. Ambrosius schijnt een vredelievend mens te zijn. Van politieke ruzies en toestanden moet hij niet veel hebben. Zijn preken dwingen het nodige ontzag af door de grote ernst waarmee hij het Woord aan het hart legt. Hij trekt zich regelmatig terug in de bossen om te mediteren en te bidden. Je zou hem wel de meest meditatieve puritein van Lancashire kunnen noemen.

Zijn werk

Kun je Ambrosius uit de geschiedenisboeken niet echt leren kennen, uit zijn werken kun je dat beter. Al zijn boeken ademen een bijzondere godzaligheid. Neem het boek dat in 1660 ook in het Nederlands werd vertaald: *Prima, media et ultima. Ofte de eerste, middelste en laetste dingen*. Het gaat over wedergeboorte, heiligmaking en sterven.

Het boek *Looking unto Jesus* kwam in 1658 uit. Al na zes jaar vertaalde Joannes Lampe het in het Nederlands onder de titel *Het sien op Jesus*. Het werd een veelgelezen boek en er verschenen heel wat herdrukken.

Enkele fragmenten uit het dagboek van Ambrosius geven je nog meer zicht op deze Engelse predikant. Twee citaten.

15 mei: 'Ik ving aan met de plicht van het zelfonderzoek, en 's morgens beled ik mijn zonden, zowel voor als na mijn bekering. Waarin

de Heere mijn hart genadiglijk deed versmelten...'

17 mei: 'Deze dag, in de morgenstond, dacht ik na over de liefde van Christus, waarin Christus verscheen en mijn hart in vele zoete stukken vermurwde. 's Avonds overdacht ik de eeuwigheid van de hel en de eeuwigheid van de hemel, waarin de Heere mijn ziel verbrak, verkwikte, verheugde en verwarmde...'

Je ziet: Ambrosius leefde dicht bij de Heere. Laat het je tot een voorbeeld zijn!

E E R S T E B O E K

Het zien op Jezus

[Samenvatting van *Het zien op Jezus*, blz. 27-64]

HET IS ONMOGELIJK om meer dingen tegelijk te zien. Je ogen kunnen zich slechts focussen op één onderwerp. Dat is wat Ambrosius je wil zeggen in het eerste boek van *Het zien op Jezus*. Je moet van alles afzien en op Jezus zien. Het is niet zomaar iets, het is een dure plicht die je als christen hebt. Afzien van goede en van slechte dingen. Staar je niet blind op Gods kinderen en knechten. En wees ook niet gericht op de wereld met alle plezier, voordelen, roem en eer.

Ambrosius zegt het niet alleen, hij dringt er in de volgende hoofdstukken ook op aan. Hij laat je nadenken over de korthed van dit leven. Maar ook wat Christus heeft moeten verlaten, waar Hij van af moest zien om jou zalig te kunnen maken. Hierna volgt een opsomming van dingen die je moet doen om af te zien van al het aardse, waarbij bidden tot God wel het belangrijkste is.

Naar aanleiding van de titel van het boek kun je je afvragen: wat is dat eigenlijk, zien op Jezus? Dat legt Ambrosius uit in het derde hoofdstuk. Hij beschrijft dat het gaat om zien met ogen van je verlichte verstand, je ogen vanbinnen. En dat je moet zien op Jezus, het meest gezegende

Voorwerp waar je ooit je ogen op kunt richten.

Dat het zien op Jezus niet vrijblijvend is, blijkt wel uit de volgende hoofdstukken. Je hoeft niet bij hem aan te komen met het argument dat de Heere al het werk moet doen. Als je doet wat je kunt, mag je vertrouwen dat Christus het Zijne zal doen, zegt Ambrosius hierover. Verder bestraft de schrijver je als je niet op Jezus ziet. Of als je het onwillig doet, omdat het nu eenmaal zo hoort. Maar ook als je een echt christen bent, kom je er niet zonder bestraffing van af. Want als je er niet je dagelijkse werk van maakt, doe je niet je plicht zoals het zou moeten.

Maar Ambrosius is er de man niet naar om je als lezer te laten zitten. Hij neemt je als het ware bij de hand en geeft je inzicht in je gebrek om op Jezus te zien. En ook argumenten om toch niet nalatig te zijn. Want wat heb je zonder zicht op Jezus? Alleen maar gebrek aan wijsheid, kennis, goedheid van God, liefde en kracht. Ambrosius noemt tientallen argumenten waarom het zo goed en nodig is om op Jezus te zien. Je vindt het allemaal in dit eerste boek, om je maar aan te sporen om je heilige plicht te doen.

